

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖВУЗІВСЬКОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

19 ТРАВНЯ 2021 РОКУ

ХАРКІВ – 2021

УДК 37.013.42
ББК 74.60
А 43

За редакцією
доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Васильєвої Марини Петрівни

Актуальні проблеми досліджень у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи: матеріали міжвузівської дистанційної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (19 травня 2021 року); за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. 78 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди (протокол № 5 від 11 травня 2021 р.).

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2021.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2021.
© Васильєва М.П., 2021.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....28

Артюшенко В. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ.....28

Бабенко В. ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ІГОР У СОЦІАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗЗСО.....29

Бейник К. СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ У ЗЗСО.....31

Вазуля К. АНАЛІЗ ДОСВІДУ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА З СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ ЯК УМОВА УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ.....33

Герасименко Є. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ СОЦІАЛЬНОГО СИРІТСТВА СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....35

Гончарова А. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПРОФОРІЄНТАЦІЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....38

Жигилій Г. СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ-СИРІТ І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї.....40

Карпцова К. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ.....42

Котікова О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....44

Кретчак Х. СУПЕРВІЗІЯ У РОБОТІ ВОЛОНТЕРІВ.....47

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ-СИРІТ І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, В УМОВАХ ПРИЙОМНОЇ СІМ'Ї

Ганна Жигилій

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент В.В. Костіна

Одним із найважливіших завдань будь-якої держави є соціальний захист дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. За даними сайту МУ Новини в Україні всього мешкає 7 579 700 дітей: з них – 69 852 дітей, які належать до категорії дітей-сиріт і дітей, що позбавлені батьківського піклування, з яких понад 23 000 - діти-сироти і 47 229 – позбавлені батьківського піклування; на всиновлення чекають 6 000 неповнолітніх; 326 дітей – безпритульні. Станом на 01.04.2020 року в Харківській області 92,8 % дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, охоплено сімейними формами виховання [8]. Статистичні дані дозволяють стверджувати, що важливим напрямом соціальної допомоги в Україні є соціальна реабілітація дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Аналіз наукових праць з проблеми соціального сирітства показав, що її досліджували у таких аспектах: соціально-правовий (Л. Артющкіна, А. Полянничко) [1]; соціально-педагогічний (Г. Бевз [2], О. Безпалько [3], В. Брутман [4]); психологічний (М. Кулеша-Любінець [6], А. Прихожан, Н. Толстих [7]). Узагальнення наукових досліджень засвідчили наявність відмінностей у вихованців інтернатних закладів та дітей, які виховуються у сім'ях за такими показниками: станом здоров'я, розвитком інтелекту та адаптаційними характеристиками. Також дослідники зазначають, що для формування кращого майбутнього як країни так і дітей-сиріт мають вирішальну роль такі умови: влаштування дитини у прийомну сім'ю, що готова виявляти до неї батьківську турботу, підтримку та любов; прийомні сім'ї потребують допомоги соціальних працівників у створенні сприятливого середовища для реабілітації дитини, позбавленої батьківського піклування; основним принципом роботи соціального працівника, який здійснює супровід прийомних дітей, є індивідуальний підхід до кожної дитини, що сприяє її повноцінній соціалізації, реабілітації та збереженню її здоров'я.

Проблема соціального супроводу прийомних дітей є предметом наукових досліджень (Г. Бевз, Н. Долі, В. Кузьмінського, О. Нескучаєвої, К. Соколова та ін.) [2]. Науковцями розроблено основи соціальної роботи, що спрямовано на організацію комплексних заходів для підтримки, реабілітації та соціалізації прийомних дітей. Узагальнення наукових досліджень вищезазначених авторів засвідчило, що для кожної дитини, яка влаштовується у прийомну сім'ю, існують чинники ризику, що ускладнюють її адаптацію до нових умов життя, які можна поділити на дві групи: 1) чинники, що пов'язані з біологічною сім'єю прийомної дитини та умовами її попереднього проживання; 2) чинники, пов'язані з особливостями психічного розвитку самої дитини, отримані внаслідок втрати опіки з боку біологічних батьків. Також для успішного

пристосування дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї науковцями визначено такі умови [2]: підтримка дитини-сироти; пошук індивідуальних способів для адаптації дитини-сироти в новій родині; прояви батьківського тепла з метою допомоги сформуванню у дитини соціально-значущі ціннісні орієнтації; систематична співпраця з соціальними працівниками та психологами, які допомагають новоствореній сім'ї створити найкраще середовище для адаптації та реабілітації дитини-сироти.

Дослідники доводять, що для якісного здійснення фахівцями соціальної галузі вищезазначених функцій є їхня професійна підготовка до зазначеного виду діяльності [5].

Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка методичних матеріалів для роботи соціальних працівників з прийомними сім'ями, що забезпечують успішну соціальну реабілітацію дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в умовах пандемії Covid 19.

Список використаних джерел:

1. Артющкіна Л. М., Полянничко А. О. Сирітство в Україні як соціально-педагогічна проблема (соціально-правовий аспект). Суми: Сум. ДПУ. 2002. 268 с.
2. Бевз Г. М. та ін. Прийомна сім'я: методика створення і соціального супроводу: науково-методичний посібник. Київ: Центр стратегічної підтримки, 2003. 92с
3. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2009. 208 с.
4. Брутман В. Н. Причини соціального сирітства. *Соціальна робота*. 1994. № 5. С.11-12.
5. Костіна В.В. Особливості підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до роботи з опіки та піклування. *Матеріали II Міжнародного форуму молодих науковців та дослідників «SCIENCE AND STUDY 2020»*. 17-18 вересня 2020 року. Київ: Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки «СПЕЙСТАЙМ». С.10-12.
6. Кулеша-Любінець М. М. Психологічні аспекти міжособистісних взаємин педагогів та вихованців в умовах закладів інтернатного типу. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. Проблеми сучасної психології*. 2011. Випуск 12. С.548-557.
7. Прихожан А.М., Толстих Н.М. Діти без сім'ї. Москва: Педагогіка, 1990. 158 с.
8. Сайт МУ Новини URL: <https://my.ua/news/cluster/2020-06-10-skilki-v-ukrayini-sirit-statistika> (дата звернення: 9.10.2020).